

Roczny raport podsumowujący realizację Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego za rok 2023 w tym działania przeprowadzone przez ekodoradców w 2023 roku

Annual report summarising the implementation of the Air Quality Plan, including the activities carried out by the Eco-managers (Action C.1)

Projekt zintegrowany LIFE

„Śląskie. Przywracamy błękit”. Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego

LIFE20 IPE/PL/000007

LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY

Województwo
Śląskie

Spis treści

1. Wstęp.....	2
2. Działania naprawcze przewidziane do realizacji w ramach „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego”	5
3. Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych.....	8
3.1 Subregion centralny	8
3.2 Subregion południowy	10
3.3 Subregion północny.....	11
3.4 Subregion zachodni.....	12
4. Prowadzenie edukacji ekologicznej (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje, działania informacyjne i szkoleniowe) związanej z ochroną powietrza	14
4.1. Subregion centralny	14
4.2. Subregion południowy	16
4.3 Subregion północny.....	17
4.4 Subregion zachodni.....	18
5. Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.....	20
5.1 Subregion centralny	20
5.2 Subregion południowy	22
5.3 Subregion północny.....	23
5.4 Subregion zachodni.....	24
6. Aktualizacja „Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego” w 2023 roku. .	26
7. Wnioski końcowe.....	26

1. Wstęp

W województwie śląskim od 1 stycznia 2022 roku realizowany jest projekt zintegrowany LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit”. Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego (LIFE20 IPE/PL/000007 - LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY).

Jest on największym w Europie projektem dotyczącym ochrony powietrza, obejmującym swoim zasięgiem całe województwo śląskie tj. 167 gmin. Bierze w nim udział 89 współbeneficjentów, tj. 80 gmin i 4 związki subregionalne województwa śląskiego, Związek Międzygminny ds. ekologii w Żywcu oraz 4 partnerów merytorycznych (Instytut Technologii Paliw i Energii, Politechnika Śląska, Śląski Ogród Botaniczny Związek Stowarzyszeń oraz Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA). Całkowita wartość projektu to: 16 515 020 euro (ok. 76 mln zł), w tym:

- środki LIFE (60%): 9 908 979 euro (ok. 45,6 mln zł)
- środki NFOŚiGW (35%): 5 780 243 euro (tj. 25 883 350 zł)
- łączny wkład własny wszystkich partnerów (5%): 825 798 euro (ok. 3,8 mln zł),
 - z czego wkład własny Województwa Śląskiego: 412 121 euro (ok. 1,9 mln zł).

Nadrzędnym celem projektu jest sprawna i efektywna realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego oraz uchwały antysmogowej, co w konsekwencji przełoży się na poprawę, jakości powietrza i życia mieszkańców oraz przyspieszenie tempa transformacji energetycznej regionu.

Zakres projektu obejmuje między innymi:

- system wsparcia doradczego (ekodoradcy),
- wypracowanie modeli zmniejszenia oddziaływania środowiskowego w budynkach użyteczności publicznej,
- koncepcje zwiększenia obszarów zieleni,
- ograniczenie emisji transportowej,
- podnoszenie świadomości społecznej i działania informacyjne,
- lokalne działania informacyjno-edukacyjne.

Projekt będzie realizowany do 31 grudnia 2027 roku.

Województwo Śląskie pełni w projekcie rolę Beneficjenta Koordynującego.

Jednym z działań projektu jest utworzenie na terenie województwa sieci ekodoradców. W gminach będących współbeneficjentami projektu działają ekodoradcy gminni, natomiast w gminach, które nie uczestniczą bezpośrednio w realizacji projektu (nie są współbeneficjentami), działania prowadzone są przez ekodoradców subregionalnych oraz ekodoradców zatrudnionych w Związku Międzygminnym ds. ekologii w Żywcu.

Ponadto dane POP za 2020 rok i 2021 rok zamieszczono jedynie w celach poglądowych, przy czym zaznacza się, iż na przestrzeni lat 2020-2022, trwał proces usprawniania sprawozdawczości POP w zakresie poprawnego sporządzania sprawozdań przez gminy, stąd też w niektórych przypadkach, spadek poszczególnych wartości we wskazanych latach, jest procesem wynikającym z niniejszych okoliczności.

Niniejszym raportem aktualizujemy dane wykazane w 2022 roku z uwagi na korekty zarówno w sprawozdaniach POP jak również w sprawozdaniach ekodoradców.

SUBREGION	EKODORADCA GMINNY/ SUBREGIONALNY	WYMIAR CZASU PRACY	GMINY***
Subregion centralny (51 partnerów)	Ekodoradcy gminni (brak 1 ekodoradcy, rezygnacja 5 gmin)	Pełny wymiar czasu pracy (1 etat) – 28 ekodoradców	Będzin, Bobrowniki, Bytom, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Gierałtówice, Gliwice, Kalety, Katowice, Knurów**, Koszęcin, Lubliniec, Mikołów, Orzesze, Piekary Śląskie, Pilchowice, Psary, Pszczyna*, Radzionków, Rudziniec*, Siewierz, Sosnowiec, Sośnicowice, Tarnowskie Góry, Tychy, Woźniki, Zawiercie, Zbroślawice
		Niepełny wymiar czasu pracy (½ etatu) – 23 ekodoradców	Bieruń, Bojszowy, Boronów, Chorzów, Ciasna, Kochanowice, Kroczyce, Łaziska Górne, Miedzna*, Mierzęcice*, Ogrodzieniec, Ornontowice, Pawłowice*, Pawonków, Poręba, Pyskowice, Ruda Śląska, Świerklaniec, Tworóg, Wielowieś, Wiry, Zabrze, Żamowiec
	Ekodoradca subregionalny	Pełny wymiar czasu pracy (1 etat) – 1 ekodoradca	Chelm Śląski, Goczałkowice-Zdrój, Herby, Imielin, Irządze, Jaworzno, Kobiór, Krupski Młyn, Lędziny, Łazy, Miasteczko Śląskie, Mysłowice, Ożarówice, Pilica, Siemianowice Śląskie, Sławków, Suszec, Szczekociny, Świętochłowice, Toszek, Włodowice, Wojkowice
Subregion południowy (5 partnerów)	Ekodoradcy gminni	Pełny wymiar czasu pracy (1 etat) – 1 ekodoradca	Bielsko-Biała
		Niepełny wymiar czasu pracy (½ etatu) – 4 ekodoradców	Cieszyn, Skoczów, Ustroń, Wisła
	Ekodoradca subregionalny	Pełny wymiar czasu pracy (1 etat) – 3 ekodoradców	Bestwina, Brenna, Buczkowice, Chybie, Czechowice-Dziedzice, Czernichów, Dębowiec, Golezów, Hażlach, Istebna, Jasienica, Jaworze, Kozy, Łękawica, Porąbka, Strumień, Szczyrk, Ślemień, Wilamowice, Wilkowice, Zebrzydowice
Subregion zachodni (17 partnerów)	Ekodoradcy gminni (brak 1 ekodoradcy)	Pełny wymiar czasu pracy (1 etat) – 12 ekodoradców	Godów, Gorzyce, Jastrzębie-Zdrój, Krzyżanowice, Nędza, Pietrowice Wielkie, Racibórz, Radlin, Rybnik, Rydułtowy, Wodzisław Śląski, Żory
		Niepełny wymiar czasu pracy (½ etatu) – 4 ekodoradców	Krzanowice, Lyski, Markłowice, Mszana, Świerklany
	Ekodoradca subregionalny	Pełny wymiar czasu pracy (1 etat) – 1 ekodoradca	Czerwona-Leszczyny, Gaszowice, Jejkowice, Kornowac, Kuźnia Raciborska, Lubomia, Pszów, Rudnik
Subregion północny (7 partnerów)	Ekodoradcy gminni (rezygnacja 1 gminy)	Pełny wymiar czasu pracy (1 etat) – 1 ekodoradca	Częstochowa
		Niepełny wymiar czasu pracy (½ etatu) – 6 ekodoradców	Kłobuck*, Koziegłowy, Krzepice, Miedzno, Opatów, Poraj
	Ekodoradca subregionalny	Pełny wymiar czasu pracy (1 etat) – 3 ekodoradców	Blachownia, Dąbrowa Zielona, Janów, Kamienica Polska, Kłobuck, Kłomnice, Koniecpol, Konopiska, Kruszyna, Lelów, Lipie, Mstów, Mykanów, Myszków, Niegowa, Olsztyn, Panki, Poczesna, Popów, Przyrów, Przystajń, Rędziny, Starcza, Wręczyca Wielka, Żarki

ZMGE	Ekodoradcy ZMGE	Pełny wymiar czasu pracy (1 etat) – 1 ekodoradca, Niepełny wymiar czasu pracy (1/2 etatu) – 2 ekodoradców	Gilowice, Jeleśnia, Koszarawa, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Świnna, Ujszoły, Węgierska Górka, Żywiec
-------------	------------------------	--	--

* gminy, które złożyły pismo do Beneficjenta Koordynującego informujące o rezygnacji z udziału w projekcie

**gminy, które w 2023 roku nie zatrudniły ekodoradców

***w przypadku ekodoradców subregionalnych oraz ekodoradców ZMGE wskazano gminy na terenie, których ekodoradcy prowadzą swoją działalność, przy czym gminy te nie są partnerami projektu

2. Działania naprawcze przewidziane do realizacji w ramach „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego”.

Programy ochrony powietrza stanowią podstawowe dokumenty określające politykę poprawy jakości powietrza na obszarze danego województwa. Celem ich tworzenia jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r., poz. 845) na obszarach, gdzie występują przekroczenia.

Programy ochrony powietrza, zgodnie z art. 91 ust. 7a ustawy Prawo ochrony środowiska, zawierają w szczególności:

1. informację na temat przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych lub pułapu stężenia ekspozycji wraz z podaniem zakresu przekroczeń;
2. podział źródeł zanieczyszczeń;
3. scenariusze wielkości emisji w roku zakończenia realizacji programu;
4. harmonogram realizacji działań naprawczych określający działania:
 - a) krótkoterminowe - na okres nie dłuższy niż 2 lata,
 - b) średnioterminowe - na okres nie dłuższy niż 4 lata,
 - c) długoterminowe - na okres nie dłuższy niż 6 lat;
5. szacunkowe koszty realizacji działań naprawczych;
6. wskaźniki specyficzne dla planowanych działań naprawczych;
7. planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych polegający na redukcji wielkości emisji oraz planowane wielkości zmiany stężeń substancji w powietrzu objętych programem, w poszczególnych latach objętych programem oraz w roku zakończenia realizacji programu;
8. podmioty i organy odpowiedzialne za realizację działań naprawczych;
9. obowiązki i ograniczenia wynikające z programu;
10. uzasadnienie zakresu określonych i ocenionych przez zarząd województwa zagadnień programu.

„Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego” został przyjęty uchwałą nr VI/21/12/2020 z dnia 22 czerwca 2020 roku Sejmiku Województwa Śląskiego. Dokument ten jest jednocześnie **podstawą realizacji projektu zintegrowanego LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit”**, który to realizowany jest w latach 2022-2027. Stanowi on wieloaspektowe, a przez to kompleksowe wdrożenie programu ochrony powietrza, co ma spowodować, że po jego zakończeniu, powietrze na Śląsku będzie spełniało normy jakościowe.

Działania zaplanowane do realizacji w „Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego” mają na celu uzyskanie maksymalnego efektu ekologicznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł, które w największym stopniu oddziałują na wielkość stężeń substancji w powietrzu. Zgodnie z przeprowadzonymi analizami w zakresie wpływu poszczególnych źródeł emisji na wysokość stężeń substancji w powietrzu, działania naprawcze w głównej mierze powinny skupiać się na redukcji emisji z sektora komunalno-bytowego (pochodzącej z indywidualnych systemów grzewczych).

Działania te mają charakter organizacyjny i wspomagający. Zadania powinny być realizowane zgodnie z określoną listą priorytetów, w której na pierwszym miejscu jest zastąpienia niskosprawnych urządzeń grzewczych siecią ciepłowniczą, OZE, w następnej kolejności urządzeniami opalonymi gazem, ewentualnie urządzeniami spełniającymi minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe spełniające wymagania ekoprojektu. Istotna jest również realizacja inwestycji związanych z termomodernizacją obiektów ogrzewanych w sposób indywidualny w celu ograniczenia strat ciepła. Ważnym elementem jest propagowanie instalowania odnawialnych źródeł energii.

Prymarnym narzędziem naprawczym, ujętym w POP, a realizowanym w ramach projektu zintegrowanego LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit” jest **ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych**. Działanie naprawcze realizowane jest na podstawie uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 roku w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Zadanie to jest realizowane poprzez:

- PRIORYTET 1: Zastąpienie niskosprawnych urządzeń siecią ciepłowniczą lub urządzeniami wykorzystującymi odnawialne źródła energii;
- PRIORYTET 2: Zastąpienie niskosprawnych urządzeń urządzeniami opalonymi gazem, urządzeniami opalonymi olejem, ogrzewaniem elektrycznym lub urządzeniami spełniającymi minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe;
- PRIORYTET 3: Ograniczenie strat ciepła poprzez termomodernizację obiektów ogrzewanych w sposób indywidualny.

W ramach działania samorządy gminne powinny udzielać wsparcia finansowego ze środków własnych lub pozyskanych ze źródeł zewnętrznych np. w postaci dotacji celowej, dla mieszkańców i jednostek wpisanych w lokalne regulaminy dofinansowania zgodnie z przyjętymi wytycznymi i ustalonymi priorytetami działań.

Dofinansowanie może odbywać się na zasadach określonych w dokumentach lokalnych, jak np.: programy ograniczania niskiej emisji, inne formy regulaminów dofinansowania lub plany gospodarki niskoemisyjnej. W toku realizacji dofinansowywanego zadania wymiany źródła ciepła konieczne jest dostarczenie przez właściciela nieruchomości oświadczenia potwierdzającego trwałą likwidację starego źródła ciepła.

Do zadań zatrudnionych w subregionach i gminach ekodoradców należy m.in. doradztwo dla mieszkańców, samorządów i organizacji pozarządowych dotyczące wymiany kotłów oraz szeroko pojętej termomodernizacji poprzez optymalne technologiczne i finansowo rozwiązania, wsparcie administracyjne wnioskodawców w wypełnianiu formularzy, inicjowanie i przeprowadzanie działań na rzecz poprawy jakości powietrza oraz efektywności energetycznej, rozwój odnawialnych źródeł energii w gminach. Dzięki działalności ekodoradców założone w „Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego” zmiany są sprawniej implementowane.

Drugim istotnym zadaniem naprawczym ujętym w Programie ochrony powietrza, które realizowane jest w ramach projektu „Śląskie. Przywracamy błękit”, są **działania edukacyjno-informacyjne oraz szkoleniowe**.

Prowadzenie akcji edukacyjnych jest zadaniem obligatoryjnym dla każdej z gmin województwa. Ekodoradcy projektowi podejmują szereg multidyscyplinarnych działań prośrodowiskowych i proekologicznych obejmujących m.in.:

- informowanie o szkodliwości spalania odpadów w piecach i kotłach indywidualnych oraz stosowania starych kotłów węglowych o wysokiej emisji zanieczyszczeń,
- informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku spalania zabronionych paliw,
- promowanie stosowania niskoemisyjnych źródeł ogrzewania oraz ciepła sieciowego,
- promowanie wiedzy na temat niskoemisyjnych paliw stałych oraz prawidłowej eksploatacji instalacji do spalania paliw stałych,
- informowanie o obowiązujących na postawie śląskiej uchwały antysmogowej ograniczeniach w zakresie stosowania paliw i urządzeń,
- promowanie oszczędności energii, poprzez stosowanie termomodernizacji i innych metod ograniczania zużycia energii zarówno elektrycznej, jak i ciepłej,
- promowanie zrównoważonego transportu w miastach, ze szczególnym uwzględnieniem komunikacji publicznej oraz rowerów, jako środka transportu,
- przekazywanie informacji o wpływie zanieczyszczeń na zdrowie oraz wskazówek dotyczących preferowanych zachowań ograniczających narażenie na złą jakość powietrza.

Trzecim działaniem ujętym w POP, a realizowanym jednocześnie przez ekodoradców projektu (z wyłączeniem ekodoradców subregionalnych) „Śląskie. Przywracamy błękit” jest **prowadzenie działań kontrolnych** w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach, w tym kontrolowania przestrzegania zapisów uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 roku w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

W celu nabycia odpowiednich kompetencji w tym zakresie, ekodoradcy projektu zostali przeszkoleni przez Instytut Technologii Paliw i Energii w Zabrze.

Monitorowanie realizacji Programu odbywa się w celu zapewnienia wprowadzania w życie jego zapisów oraz intensyfikacji działań w tym zakresie na terenie całego województwa. Z jednej strony Zarząd Województwa Śląskiego odbiera sprawozdania z jednostek realizujących działania wskazane w harmonogramie i planie działań krótkoterminowych, aby następnie przedstawić sprawozdanie zbiorcze do ministra właściwego do spraw klimatu oraz do Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Z drugiej strony kontrolę realizacji działań naprawczych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach zgodnie z założonym planem kontroli.

Jak zostanie wykazane w niniejszym raporcie, obejmującym sprawozdawczość POP oraz projektową, działania ekodoradców projektu „Śląskie. Przywracamy błękit”, obejmują optymalne, a zaraz prymarne działania naprawcze, które dzięki swojej intensyfikacji oraz zasięgowi na terenie całego województwa śląskiego, w znaczący sposób przyczyniają się do poprawy jakości powietrza.

3. Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych.

W poniższych tabelach przedstawiono dane dotyczące ilości wymienionych kotłów pozyskane ze sprawozdawczości POP za lata 2020-2023 oraz dane pozyskane ze sprawozdań technicznych Ekodoradców zatrudnionych w ramach projektu „Śląskie. Przywracamy błękit” za rok 2022 oraz 2023.

Tabele zostały rozdzielone na 4 subregiony. W każdej z tabel wyszczególniono tylko gminy będące współbeneficjentami projektu. W końcowym wierszu tabeli podano sumaryczne wartości dotyczące gmin, które nie biorą udziału w projekcie, natomiast na ich terenie działa ekodoradca subregionalny.

W roku 2023 nie wszystkie gminy zatrudniły ekodoradców, co zostało już ujęte w tabeli w rozdziale pierwszym. Część gmin złożyła pismo do Beneficjenta Koordynującego informujące o rezygnacji z udziału w projekcie.

Do zadań zatrudnionych w subregionach i gminach ekodoradców należy m.in. doradztwo dla mieszkańców i organizacji pozarządowych dotyczące wymiany kotłów poprzez optymalne technologiczne i finansowo rozwiązania, wsparcie administracyjne wnioskodawców w wypełnianiu formularzy, inicjowanie i przeprowadzanie działań na rzecz poprawy jakości powietrza oraz efektywności energetycznej, a także rozwój odnawialnych źródeł energii w gminach.

3.1 Subregion centralny

W subregionie centralnym spośród 52 gmin, które pierwotnie miały przystąpić do projektu, działania w projekcie rozpoczęło 47 gmin. W 2022 roku ekodoradców zatrudniono w 43 gminach, a w 2023 zatrudnionych było 42 ekodoradców. Pięć gmin złożyło pismo do Beneficjenta Koordynującego o rezygnację z udziału w projekcie.

Lp.	Miasto/ gmina	Liczba wymienionych kotłów				Liczba wypełnionych wniosków o dotacje przez ekodoradców	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1	Będzin	146	320	124	110	0	0
2	Bieruń	179	349	259	179	0	3
3	Bobrowniki	43	88	60	99	-	0
4	Bojszowy	45	147	137	66	0	12
5	Boronów	31	166	48	23	14	14
6	Bytom	349	687	519	585	0	228
7	Chorzów	374	806	690	499	0	0
8	Ciasna	6	47	67	50	16	14
9	Czeladź	165	259	343	269	-	0
10	Dąbrowa Górnicza	280	569	519	347	0	38
11	Gierałtowiec	176	323	366	166	180	102
12	Gliwice	1 019	2 489	2 154	1 186	138	201
13	Kalety	17	157	150	113	0	91
14	Katowice	1 192	1 697	1 363	897	62	79
15	Knurów*	158	198	303	118	0	-

16	Kochanowice	23	75	24	29	0	1
17	Koszęcin	67	216	233	132	50	13
18	Kroczyce	12	65	100	56	0	0
19	Lubliniec	84	178	151	76	2	1
20	Łaziska Górne	144	247	262	189	0	3
21	Mikołów	205	834	645	184	243	156
22	Ogrodzieniec	35	110	60	64	9	10
23	Ornontowice	38	134	57	82	-	0
24	Orzesze	155	513	394	191	0	73
25	Pawłowice	195	265	245	66	19	3
26	Pawonków	21	62	106	51	0	0
27	Piekary Śląskie	446	731	479	258	0	0
28	Pilchowice	81	199	319	194	0	0
29	Poręba	0	27	92	43	1	4
30	Psary	36	131	256	78	79	36
31	Pyskowice	29	55	56	36	0	8
32	Radzionków	207	251	178	74	72	66
33	Ruda Śląska	525	616	751	418	20	105
34	Siewierz	100	210	128	85	28	54
35	Sosnowiec	590	1 047	543	483	-	650
36	Sośnicowice	85	221	169	108	73	79
37	Świerklaniec	113	145	151	80	0	4
38	Tarnowskie Góry	251	399	487	274	36	141
39	Tworóg	0	135	100	48	8	53
40	Tychy	292	296	62	125	0	0
41	Wielowieś	36	71	95	56	14	42
42	Woźniki	95	123	177	95	0	12
43	Wry	9	272	252	80	5	10
44	Zabrze	560	1 322	1 310	1 119	0	0
45	Zawiercie	117	296	447	231	0	15
46	Zbrosławice	61	63	113	108	12	115
47	Żarnowiec	11	33	52	45	0	0
48	Pozostałe gminy	2 176	4 682	3 808	2 915	1	33
	SUMA	10 979	22 326	19 404	12 780	1 082	2 469

Tabela 3-1 Zestawienie ilości wymienionych kotłów w poszczególnych gminach w subregionie centralnym oraz ilości przygotowanych wniosków o dofinansowanie przez ekodoradców pracujących w poszczególnych gminach.

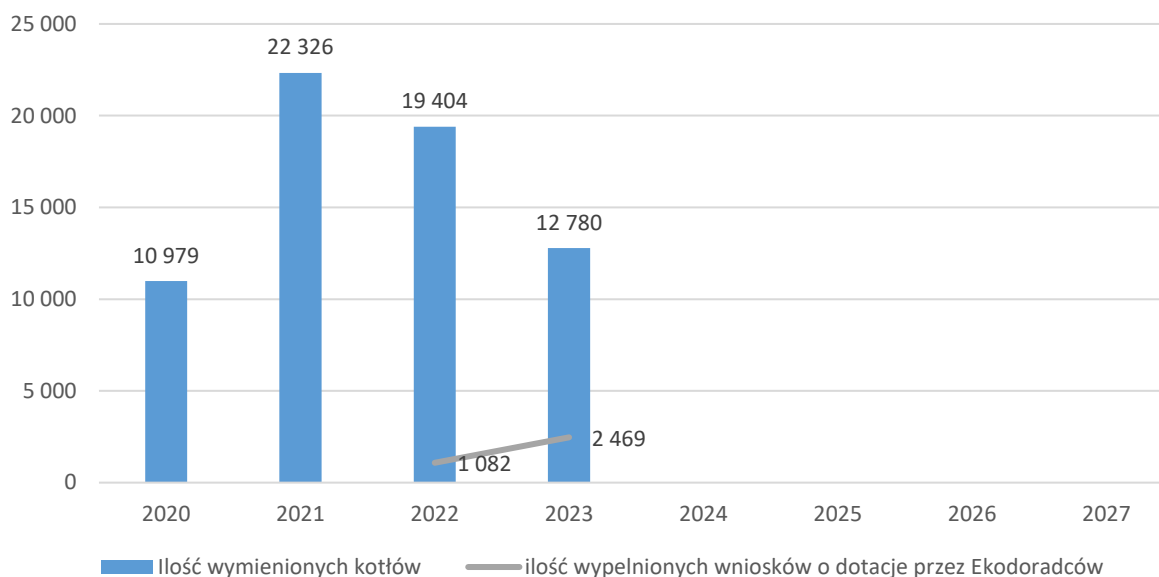
* oznaczono gminy, które w 2023 r. nie zatrudniły ekodoradcy

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, liczba wymienionych kotłów w Subregionie Centralnym w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- w 2023 roku wymieniono 12 780 kotłów
- w 2022 roku wymieniono 19 404 kotłów
- w 2021 roku wymieniono 22 326 kotłów
- w 2020 roku wymieniono 10 979 kotłów

Należy w tym względzie podkreślić działalność ekodoradców projektowych, którzy zaangażowani byli w wypełnienie **1 082 wniosków o dotacje w 2022 roku oraz 2 469 wniosków w 2023 roku.**

Liczba wymienionych kotłów w subregionie centralnym

Rysunek 3-1: Liczba wymienionych kotłów w subregionie centralnym w poszczególnych latach oraz ilości przygotowanych wniosków przez ekodoradców.

Należy zauważyć, iż liczba wymienionych kotłów uzależniona jest od wielu czynników, nie tylko od ilości wypełnionych wniosków o dotacje. Na wymianę kotłów wpływają także działania edukacyjne oraz inne, realizowane przez ekodoradców, mające na celu podniesienie świadomości społecznej.

3.2 Subregion południowy

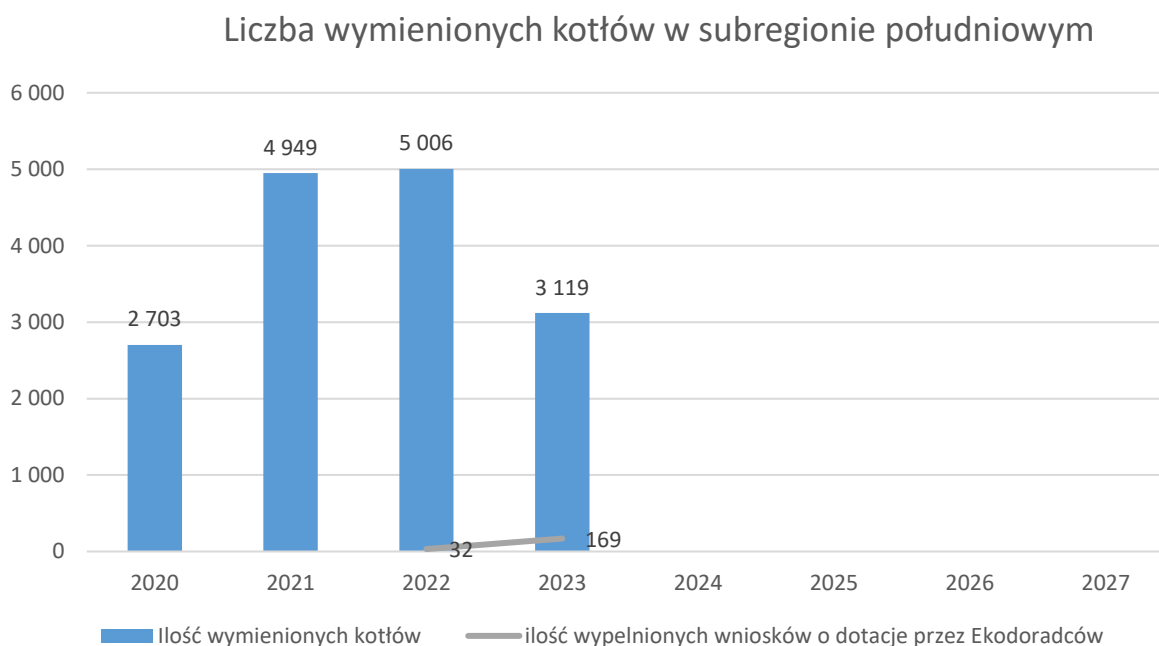
Lp.	Miasto/gmina	Liczba wymienionych kotłów				Liczba wypełnionych wniosków o dotacje przez ekodoradców	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1	Bielsko-Biała	866	1 082	1 055	938	0	0
2	Cieszyn	88	195	239	91	0	0
3	Skoczów	95	174	53	49	0	0
4	Ustroń	30	98	111	36	0	0
5	Wiśla	70	126	83	30	0	0
6	ZMGE	318	902	1642	1 015	0	0
7	Pozostałe gminy	1 236	2 372	1 823	960	32	169
	SUMA	2 703	4 949	5 006	3 119	32	169

Tabela 3-2 Zestawienie ilości wymienionych kotłów w poszczególnych gminach w subregionie południowym oraz ilości przygotowanych wniosków o dofinansowanie przez ekodoradców pracujących w poszczególnych gminach.

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, wymiana kotłów w Subregionie Południowym w poszczególnych latach kształtuje się następująco:

- w 2023 roku wymieniono 3 119 kotłów
- w 2022 roku wymieniono 5 006 kotłów
- w 2021 roku wymieniono 4 949 kotłów
- w 2020 roku wymieniono 2 703 kotłów

Należy w tym względzie podkreślić działalność ekodoradców projektowych, którzy zaangażowani byli w wypełnienie **32 wniosków o dotacje w 2022 roku oraz 169 wniosków w 2023 roku.**

Rysunek 3-2: Liczba wymienionych kotłów w subregionie południowym oraz ilości przygotowanych wniosków przez ekodoradców.

Należy zauważyć, iż liczba wymienionych kotłów uzależniona jest od wielu czynników, nie tylko od ilości wypełnionych wniosków o dotacje. Na wymianę kotłów wpływają także działania edukacyjne oraz inne, realizowane przez ekodoradców, mające na celu podniesienie świadomości społecznej.

3.3 Subregion północny

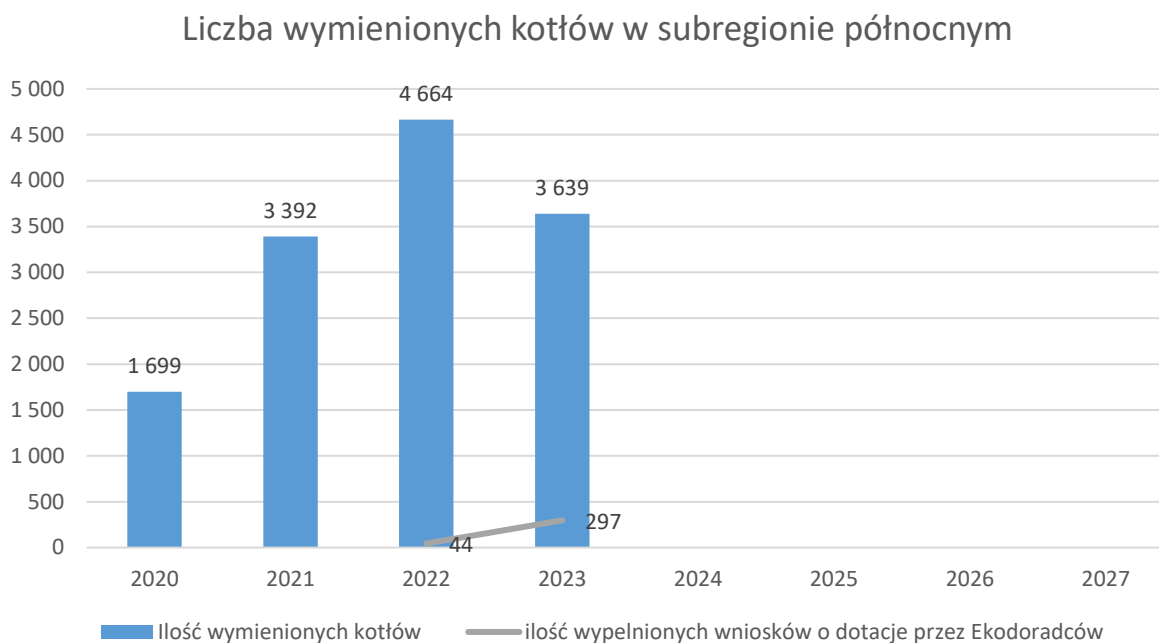
Lp.	Miasto/ gmina	Liczba wymienionych kotłów				Liczba wypełnionych wniosków o dotacje przez ekodoradców	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1	Częstochowa	172	607	905	611	0	4
2	Koziegłowy	422	93	329	169	8	36
3	Krzepice	42	121	184	119	3	2
4	Miedźno	41	111	116	99	6	77
5	Opatów	16	81	176	108	26	73
6	Poraj	43	187	150	109	0	16
7	Pozostałe gminy	963	2 192	2 804	2 424	1	89
	SUMA	1 699	3 392	4 664	3 639	44	297

Tabela 3-3: Zestawienie ilości wymienionych kotłów w poszczególnych gminach w subregionie północnym oraz ilości przygotowanych wniosków o dofinansowanie przez ekodoradców pracujących w poszczególnych gminach.

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, liczba wymienionych kotłów w Subregionie Północnym w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- w 2023 roku wymieniono 3 639 kotłów
- w 2022 roku wymieniono 4 664 kotłów
- w 2021 roku wymieniono 3 392 kotłów
- w 2020 roku wymieniono 1 699 kotłów

Należy w tym względzie podkreślić działalność ekodoradców projektowych, którzy zaangażowani byli w wypełnienie **44 wnioski o dotacje w 2022 oraz 297 wniosków w 2023 roku.**

Rysunek 3-3: Liczba wymienionych kotłów w subregionie północnym oraz ilości przygotowanych wniosków przez ekodoradców.

Należy zauważyć, iż liczba wymienionych kotłów uzależniona jest od wielu czynników, nie tylko od ilości wypełnionych wniosków o dotacje. Na wymianę kotłów wpływają także działania edukacyjne oraz inne, realizowane przez ekodoradców, mające na celu podniesienie świadomości społecznej.

3.4 Subregion zachodni

Lp.	Miasto/ gmina	Liczba wymienionych kotłów				Liczba wypełnionych wniosków o dotacje przez ekodoradców	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1	Godów	121	540	215	115	31	149
2	Gorzyce	152	620	601	176	98	192
3	Jastrzębie-Zdrój	277	637	304	201	53	375
4	Krzanowice	22	114	98	51	0	0
5	Krzyżanowice	131	201	173	169	54	171
6	Lyski	71	477	163	62	32	92
7	Markłowice	112	74	34	16	-	0
8	Mszana	136	291	91	14	47	24
9	Nędza	29	243	105	58	1	132
10	Pietrowice Wielkie	52	52	104	57	1	1
11	Racibórz	292	727	379	218	1	42

12	Radlin	143	503	351	173	0	2
13	Rybnik	364	141	2 741	1 262	7	0
14	Rydułtowy	198	690	347	108	8	0
15	Świerklany	221	477	222	86	2	0
16	Wodzisław Śląski	522	887	602	203	0	64
17	Żory	284	445	341	174	150	72
18	Pozostałe gminy	433	2 054	1 640	728	0	5
	SUMA	3 560	9 173	8 511	3 871	485	1 321

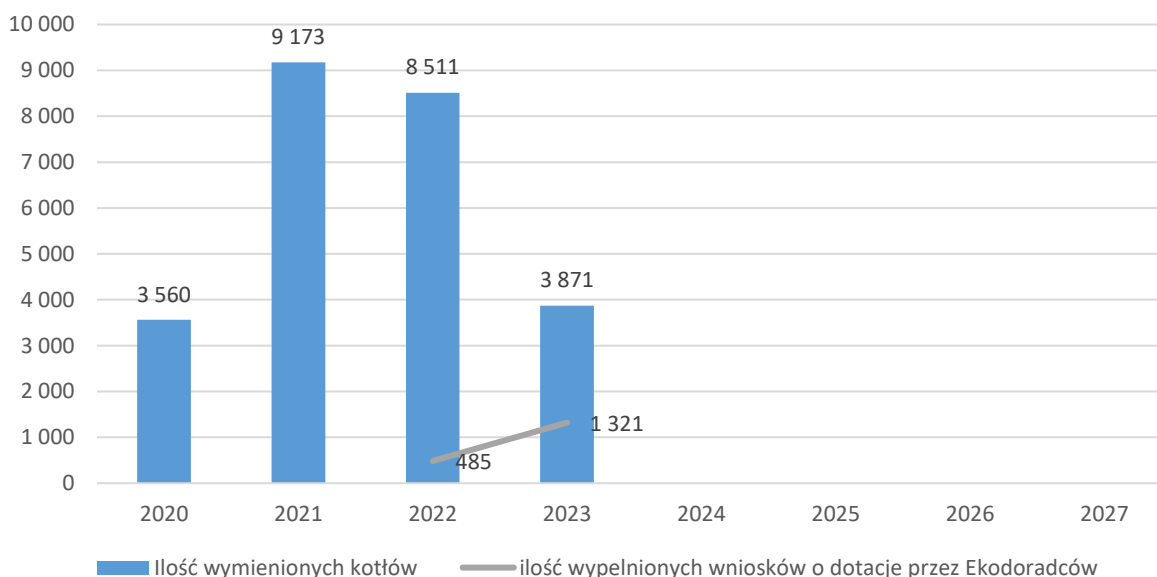
Tabela 3-4: Zestawienie ilości wymienionych kotłów w poszczególnych gminach w subregionie zachodnim oraz ilości przygotowanych wniosków o dofinansowanie przez ekodoradców pracujących w poszczególnych gminach.

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, liczba wymienionych kotłów w Subregionie Północnym w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- w 2023 roku wymieniono 3 871 kotłów
- w 2022 roku wymieniono 8 511 kotłów
- w 2021 roku wymieniono 9 173 kotłów
- w 2020 roku wymieniono 3 560 kotłów

Należy w tym względzie podkreślić działalność ekodoradców projektowych, którzy zaangażowani byli w wypełnienie **485 wniosków o dotacje w 2022 oraz 1 321 w 2023 roku.**

Liczba wymienionych kotłów w subregionie zachodnim

Rysunek 3-4: Liczba wymienionych kotłów w subregionie zachodnim oraz ilości przygotowanych wniosków przez ekodoradców.

Należy zauważyć, iż liczba wymienionych kotłów uzależniona jest od wielu czynników, nie tylko od ilości wypełnionych wniosków o dotacje. Na wymianę kotłów wpływają także działania edukacyjne oraz inne, realizowane przez ekodoradców, mające na celu podniesienie świadomości społecznej.

4. Prowadzenie edukacji ekologicznej (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje, działania informacyjne i szkoleniowe) związanej z ochroną powietrza.

W ramach Programu ochrony powietrza dużą uwagę przykładają się do edukacji. Poszczególne gminy składają sprawozdania z przeprowadzonych na swoim terenie akcji szkolnych, działań informacyjno-edukacyjnych, kampanii edukacyjnych oraz konferencji. Natomiast ekodoradcy projektowi, oprócz spotkań w placówkach oświatowych i konkursów dla dzieci, organizują również spotkania z mieszkańcami, w których edukują na temat ochrony powietrza i aktywnie uczestniczą w różnego rodzaju wydarzeniach. Warto podkreślić, że edukacja antysmogowa jest kluczowym elementem walki z zanieczyszczeniami powietrza. Dzięki takim działaniom możemy podnieść świadomość społeczną na temat znaczenia oddolnych działań prośrodowiskowych i proekologicznych.

4.1.Subregion centralny

Ip.	Miasto/ gmina	Liczba akcji edukacyjnych w POP-ie				Liczba akcji edukacyjnych przeprowadzonych przez ekodoradców	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1	Będzin	19	27	2	6	12	13
2	Bieruń	325	11	9	15	9	10
3	Bobrowniki	0	0	1	15	-	30
4	Bojszowy	10	3	7	4	16	11
5	Boronów	1	2	0	1	2	2
6	Bytom	2	2	2	11	16	21
7	Chorzów	0	0	29	4	33	0
8	Ciasna	0	9	0	4	0	1
9	Czeladź	4	15	5	13	-	29
10	Dąbrowa Górnicza	7860	260	587	144	9	12
11	Gierałtowice	0	8	6	8	13	15
12	Gliwice	743	938	189	795	3	8
13	Kalety	0	24	7	8	16	23
14	Katowice	1486	884	3	4	2	8
15	Knurów*	0	8	6	11	0	-
16	Kochanowice	1	1	11	9	5	5
17	Koszęcin	6	9	6	8	2	2
18	Kroczyce	2	4	0	13	6	22
19	Lubliniec	27	91	1	51	6	8
20	Łaziska Górne	2	4	3	6	1	8
21	Mikołów	0	0	3	19	17	9
22	Ogrodzieniec	0	10	6	3	0	4
23	Ornontowice	6	1	6	8	-	6
24	Orzesze	0	0	2	15	0	4
25	Pawłowice	5	13	2	8	10	0

26	Pawonków	1	2	2	5	2	10
27	Piekary Śląskie	0	0	1	9	33	60
28	Pilchowice	0	0	2	3	8	2
29	Poręba	0	0	3	3	6	14
30	Psary	0	3	29	15	3	17
31	Pyskowice	1	5	2	13	2	21
32	Radzionków	3	4	4	6	5	6
33	Ruda Śląska	325	482	24	16	0	0
34	Siewierz	13	11	3	8	1	16
35	Sosnowiec	1	4	3	11	-	51
36	Sośnicowice	0	1	3	2	4	11
37	Świerklaniec	0	4	5	3	2	22
38	Tarnowskie Góry	358	7	3	12	6	7
39	Tworóg	0	12	3	2	2	6
40	Tychy	0	0	1	12	2	11
41	Wielowieś	0	4	2	6	5	8
42	Woźniki	41	12	7	11	14	6
43	Wry	1	473	4	14	2	35
44	Zabrze	155	66	54	60	5	9
45	Zawiercie	4	6	4	85	5	81
46	Zbrosławice	4	18	5	12	36	51
47	Żarnowiec	15	15	2	7	10	22
48	Pozostałe gminy	498	244	106	186	2	12
	SUMA	11 919	3 697	1 165	1 684	333	729

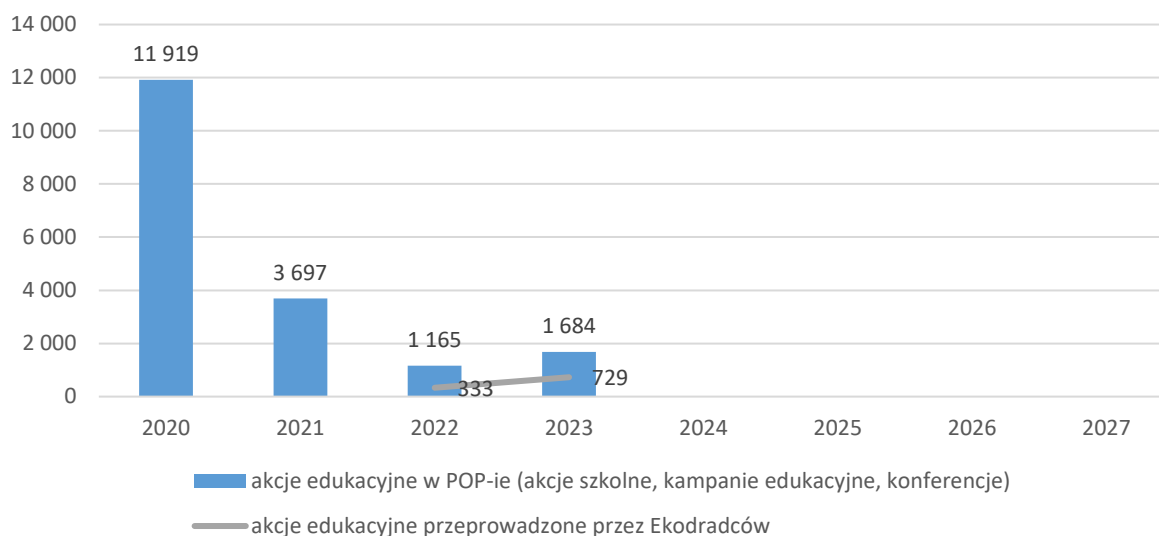
Tabela 4-1: Zestawienie ilości akcji edukacyjnych w subregionie centralnym zgłoszonych przez gminy oraz wypracowanych przez ekodoradców w projekcie „Śląskie. Przywracamy błękit”.

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w Subregionie Centralnym w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- w 2023 roku przeprowadzono 1 684 akcji edukacyjnych
- w 2022 roku przeprowadzono 1 165 akcji edukacyjnych
- w 2021 roku przeprowadzono 3 697 akcji edukacyjnych
- w 2020 roku przeprowadzono 11 919 akcji edukacyjnych

Ekodoradcy projektowi w ramach swojej działalności, zorganizowali **333 (w 2022 roku) oraz 729 w 2023 roku wydarzeń i akcji edukacyjnych**, m.in. w zakresie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, programów dotacyjnych, ochrony zdrowia, zanieczyszczeń powietrza oraz ich wpływu na zdrowie.

Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w subregionie centralnym

Rysunek 4-1: Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w subregionie centralnym oraz akcje edukacyjne przeprowadzone przez ekodoradców

4.2.Subregion południowy

Ip.	Miasto/ gmina	Liczba akcje edukacyjne w POP-ie				Liczba akcji edukacyjnych przeprowadzonych przez ekodoradcę	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1	Bielsko-Biała	1	29	8	15	2	25
2	Cieszyn	0	2	18	9	3	12
3	Skoczów	19	491	21	17	36	59
4	Ustroń	0	0	1	10	0	15
5	Wisła	7	18	6	9	3	8
6	ZMGE	34	49	46	52	5	13
7	Pozostałe gminy	380	3 039	111	119	54	111
	SUMA	441	3 628	211	231	103	243

Tabela 4-2: Zestawienie ilości akcji edukacyjnych w subregionie południowym zgłoszonych przez gminy oraz wypracowanych przez ekodoradców w projekcie „Śląskie. Przywracamy błękit”.

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w Subregionie Południowym w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- w 2023 roku przeprowadzono 231 akcji edukacyjne
- w 2022 roku przeprowadzono 211 akcji edukacyjnych
- w 2021 roku przeprowadzono 3 628 akcji edukacyjnych
- w 2020 roku przeprowadzono 441 akcji edukacyjnych

Ekodoradcy projektowi w ramach swojej działalności, zorganizowali **103 wydarzenia i akcje edukacyjne w 2022 roku oraz 243 wydarzenia i akcje edukacyjne w 2023 roku**, m.in. w zakresie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, programów dotacyjnych, ochrony zdrowia, zanieczyszczeń powietrza oraz ich wpływu na zdrowie.

Rysunek 4-2: Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w subregionie południowym oraz liczba akcji przeprowadzonych przez ekodoradców

4.3 Subregion północny

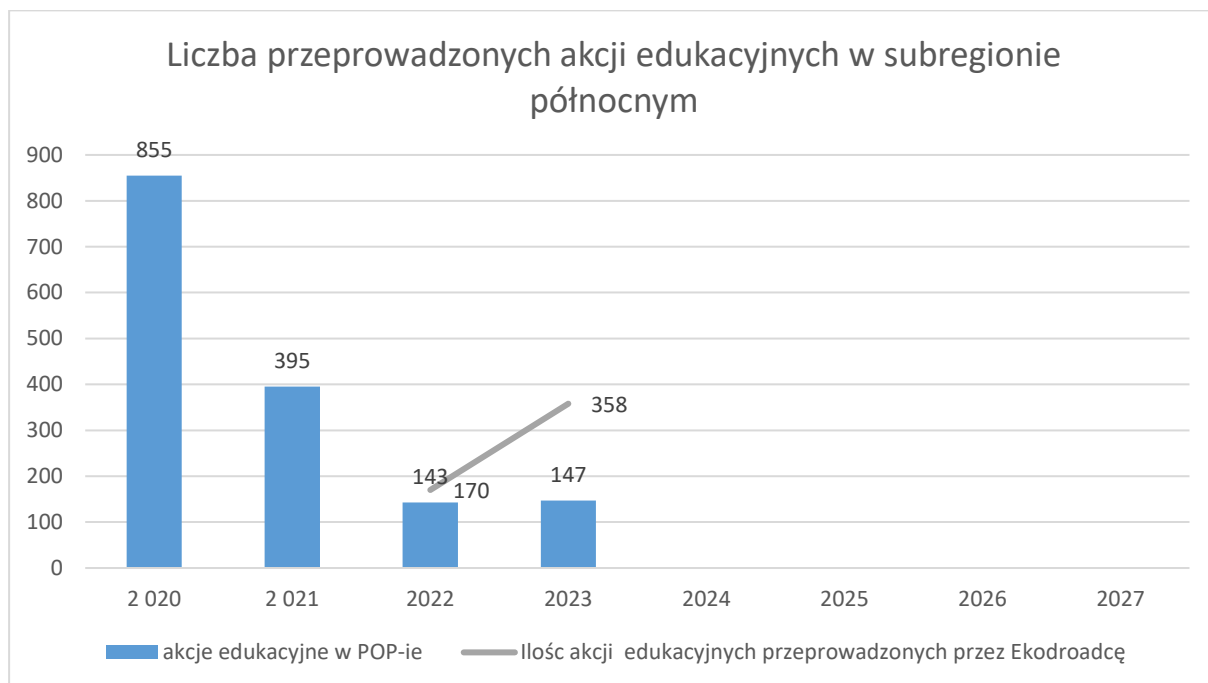
Lp.	Miasto/ gmina	Liczba akcji edukacyjnych w POP-ile				Liczba akcji edukacyjnych przeprowadzonych przez ekodoradcę	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1	Częstochowa	18	135	40	12	4	27
2	Koziegłowy	0	0	1	2	1	0
3	Krzepice	3	4	21	16	20	25
4	Miedźno	0	0	0	6	2	31
5	Opatów	0	4	4	4	12	49
6	Poraj	0	10	3	5	5	9
7	Pozostałe gminy	834	242	74	102	126	217
	SUMA	855	395	143	147	170	358

Tabela 4-3: Zestawienie ilości akcji edukacyjnych w subregionie północnym zgłoszonych przez gminy oraz wypracowanych przez ekodoradców w projekcie „Śląskie. Przywracamy błękit”.

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w Subregionie Północnym w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- w 2023 roku przeprowadzono 147 akcji edukacyjnych
- w 2022 roku przeprowadzono 143 akcje edukacyjne
- w 2021 roku przeprowadzono 395 akcji edukacyjnych
- w 2020 roku przeprowadzono 855 akcji edukacyjnych

Ekodoradcy projektowi w ramach swojej działalności, zorganizowali **170 wydarzeń i akcji edukacyjnych w 2022 roku oraz 358 wydarzeń i akcji edukacyjnych w 2023 roku**, m.in. w zakresie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, programów dotacyjnych, ochrony zdrowia, zanieczyszczeń powietrza oraz ich wpływu na zdrowie.

Rysunek 4-3: Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w subregionie północnym oraz liczba akcji przeprowadzonych przez ekodoradców

4.4 Subregion zachodni

Ip.	Miasto/ gmina	Liczba akcji edukacyjnych w POP-ie				Liczba akcji edukacyjnych przeprowadzonych przez ekodoradców	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1	Godów	1	4	8	11	12	16
2	Gorzyce	288	1 952	17	16	3	4
3	Jastrzębie-Zdrój	2	2	0	12	6	19
4	Krzanowice	0	0	1	2	0	7
5	Krzyżanowice	3	5	5	4	7	19
6	Lyski	0	18	23	8	2	5
7	Marklowice	0	0	0	5	-	3
8	Mszana	1	12	4	12	41	56
9	Nędza	17	32	6	309	6	11
10	Pietrowice Wielkie	2	2	2	8	10	22
11	Racibórz	1	2	2	5	9	36

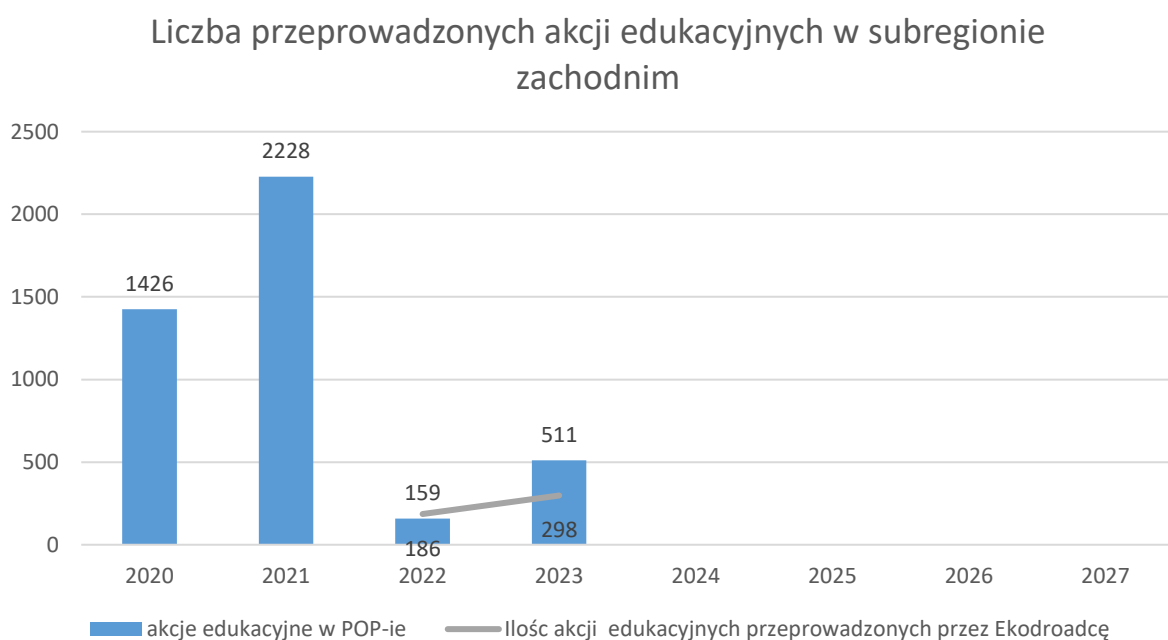
12	Radlin	7	4	5	16	20	6
13	Rybnik	970	19	4	18	6	11
14	Rydułtowy	85	45	19	17	7	17
15	Świerklany	0	0	4	6	7	27
16	Wodzisław Śląski	20	59	21	7	0	0
17	Żory	0	1	4	8	22	10
18	Pozostałe gminy	29	71	34	47	28	29
	SUMA	1 426	2 228	159	511	186	298

Tabela 4-4: Zestawienie ilości akcji edukacyjnych w subregionie zachodnim zgłoszonych przez gminy oraz wypracowanych przez ekodoradców w projekcie Śląskie. Przywracamy błękit.

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w Subregionie Zachodnim w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- w 2023 roku przeprowadzono 511 akcji edukacyjnych
- w 2022 roku przeprowadzono 159 akcje edukacyjne
- w 2021 roku przeprowadzono 2 228 akcji edukacyjnych
- w 2020 roku przeprowadzono 1 426 akcji edukacyjnych

Ekodoradcy projektowi w ramach swojej działalności, zorganizowali **186 wydarzeń i akcji edukacyjnych w 2022 roku oraz 298 wydarzeń i akcji edukacyjnych w 2023 roku**, m.in. w zakresie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, programów dotacyjnych, ochrony zdrowia, zanieczyszczeń powietrza oraz ich wpływu na zdrowie.

Rysunek 4-4: Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w subregionie zachodnim liczba akcji przeprowadzonych przez ekodoradców

5. Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów

W zakresie zadań ekodoradców są także kontrole przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów. Dzięki tej działalności określić można, gdzie użytkowane są nieefektywne źródła ciepła, a także przeciwdziałać procederowi nielegalnego spalania odpadów w gminach. Działanie to stanowi również wsparcie wdrażania uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego. W trakcie kontroli ekodoradcy realizują zdania informacyjno-edukacyjne, mające na celu podniesienie świadomości mieszkańców, w tym m.in. fachowe doradztwo przy zmianie źródła ciepła oraz pozyskaniu dofinansowania do tej zmiany.

Do przeprowadzania kontroli mogą zostać upoważnieni wyłącznie Ekodoradcy gminni, ze względu na obowiązujące uwarunkowania prawne (art. 379 ustawy Prawo ochrony środowiska).

5.1 Subregion centralny

Ip.	Miasto/ gmina	Liczba przeprowadzonych kontroli				Liczba przeprowadzonych kontroli przez ekodoradców	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1	Będzin	193	610	322	379	14	0
2	Bieruń	298	400	1 136	1 274	47	33
3	Bobrowniki	20	20	20	20	0	4
4	Bojszowy	10	11	11	17	0	7
5	Boronów	10	13	13	10	7	6
6	Bytom	94	71	313	249	0	6
7	Chorzów	334	859	864	726	360	66
8	Ciasna	0	14	14	10	0	0
9	Czeladź	76	177	64	93	0	5
10	Dąbrowa Górnicza	74	280	106	108	7	1
11	Gierałtowice	10	16	10	73	4	8
12	Gliwice	66	970	2 499	1 466	4	0
13	Kalety	2	10	28	14	0	0
14	Katowice	30	556	805	920	0	0
15	Knurów	30	65	210	41	0	0
16	Kochanowice	0	0	10	14	2	13
17	Koszęcin	5	80	93	36	35	35
18	Kroczyce	0	10	32	24	22	27
19	Lubliniec	38	217	356	301	36	32
20	Łaziska Górne	9	36	69	64	0	0
21	Mikołów	22	173	135	91	4	19
22	Ogrodzieniec	12	10	10	12	2	2
23	Ornontowice	0	18	14	29	0	13
24	Orzesze	5	24	40	38	8	23
25	Pawłowice	46	103	12	11	10	0
26	Pawonków	3	43	15	17	5	11
27	Piekary Śląskie	34	248	263	340	6	3
28	Pilchowice	0	10	32	16	14	1
29	Poreba	0	48	17	25	16	21

30	Psary	10	20	22	22	34	44
31	Pyskowice	0	87	136	74	0	0
32	Radzionków	8	17	45	10	0	0
33	Ruda Śląska	210	808	600	757	0	0
34	Siewierz	158	12	32	80	30	84
35	Sosnowiec*	386	489	348	296	-	0
36	Sośnicowice	0	21	42	44	14	37
37	Świerklaniec	12	18	10	23	12	46
38	Tarnowskie Góry	33	68	135	120	0	0
39	Tworóg	25	17	32	16	16	14
40	Tychy	192	114	353	418	0	0
41	Wielowieś	0	10	18	5	17	26
42	Woźniki	0	14	20	20	0	2
43	Wyry	33	79	65	57	0	0
44	Zabrze	725	632	550	393	0	3
45	Zawiercie	51	143	312	241	0	0
46	Zbrostowice	2	3	64	45	13	52
47	Żarnowiec	0	12	10	12	6	20
48	Pozostałe gminy	610	2 140	1 747	2 482		
	SUMA	3 876	9 796	12 054	11 533	745	664

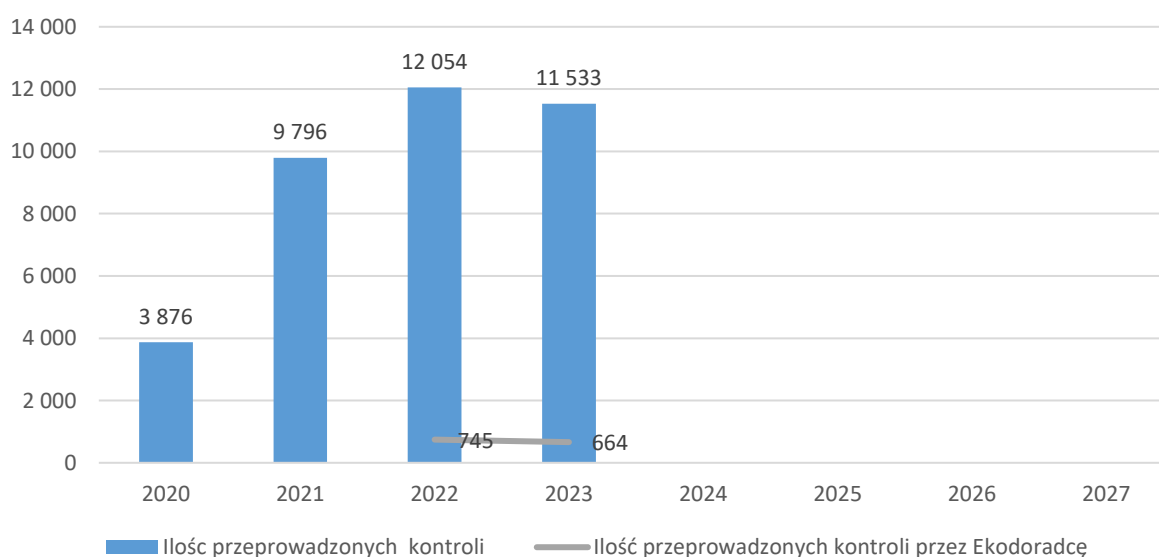
Tabela 5-1: Zestawienie kontroli przeprowadzonych w subregionie centralnym

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, liczba kontroli przeprowadzonych w Subregionie Centralnym w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- w 2023 roku przeprowadzono 11 533 kontrole
- w 2022 roku przeprowadzono 12 054 kontrole
- w 2021 roku przeprowadzono 9 796 kontrole
- w 2020 roku przeprowadzono 3 876 kontrole

W ramach swojej działalności, ekodoradcy projektowi przeprowadzili 745 kontroli w 2022 roku oraz 664 kontrole w 2023 roku w celu monitorowania przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.

Liczba przeprowadzonych kontroli w subregionie centralny

Rysunek 5-1: Liczba kontroli przeprowadzonych przez gminy oraz ekodoradców w subregionie centralnym oraz liczba kontroli przeprowadzonych przez ekodoradców

5.2 Subregion południowy

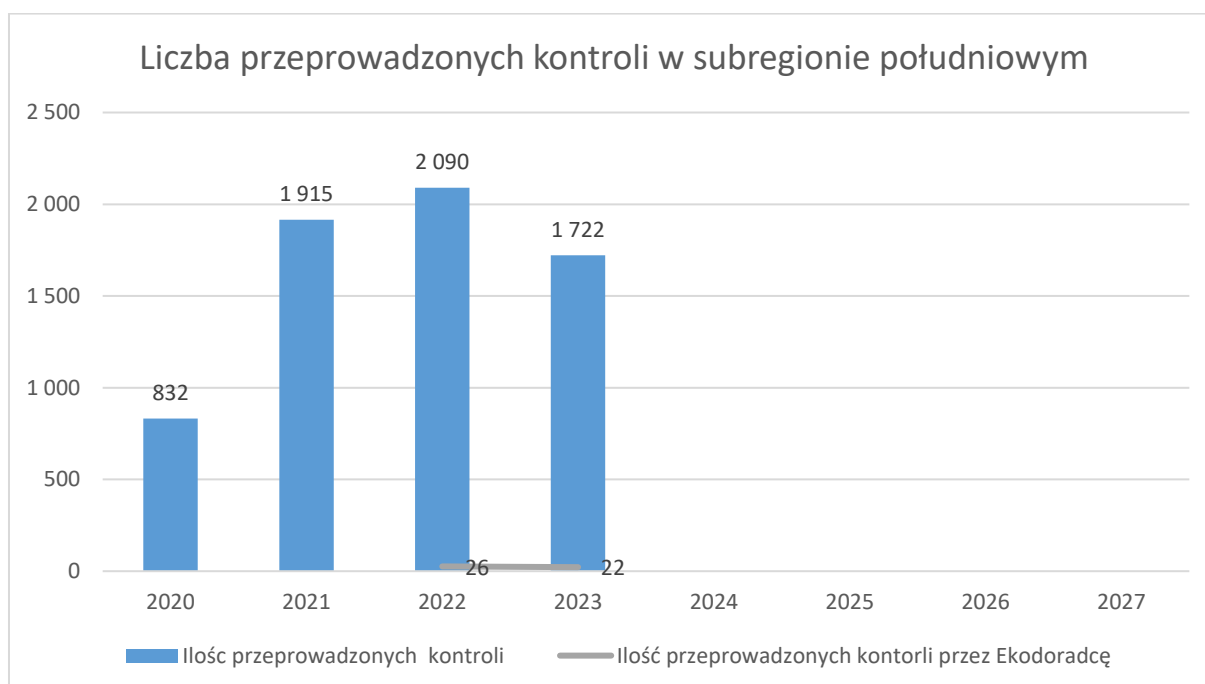
Ip.	Miasto/ gmina	Liczba przeprowadzonych kontroli				Liczba przeprowadzonych kontroli przez ekodoradców	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1	Bielsko-Biała	232	533	640	287	0	0
2	Cieszyn	37	94	149	131	19	10
3	Skoczów	138	183	185	245	0	0
4	Ustroń	14	48	28	81	0	12
5	Wisła	39	88	114	39	7	0
6	ZMGE Żywiec	59	122	171	160		
7	Pozostałe gminy	313	847	803	779		
	SUMA	832	1 915	2 090	1 722	26	22

Tabela 5-2: Zestawienie kontroli przeprowadzonych w subregionie południowym

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, liczba kontroli przeprowadzonych w Subregionie Południowym w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- w 2023 roku przeprowadzono 1 722 kontrole
- w 2022 roku przeprowadzono 2 090 kontrole
- w 2021 roku przeprowadzono 1 915 kontrole
- w 2020 roku przeprowadzono 832 kontrole

W ramach swojej działalności, ekodoradcy projektowi przeprowadzili 26 kontroli w 2022 roku oraz 22 kontrole w 2023 roku w celu monitorowania przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.

Rysunek 5-2: Liczba kontroli przeprowadzonych przez gminy oraz przez ekodoradców w subregionie południowym

5.3 Subregion północny

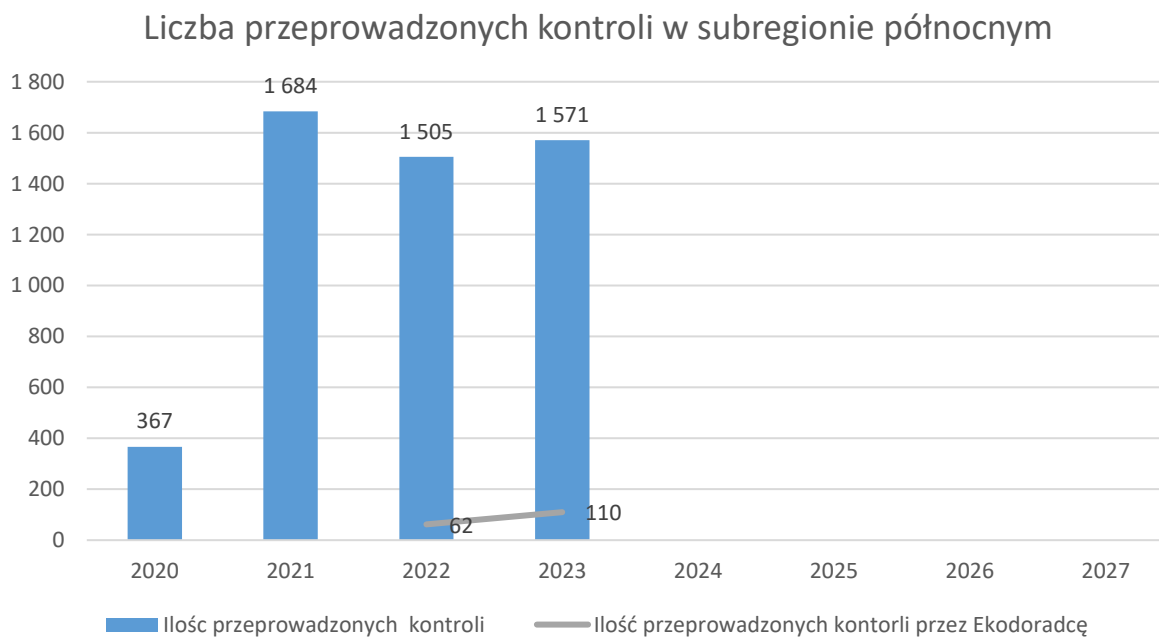
Ip.	Miasto/ gmina	liczba przeprowadzonych kontroli				Liczba przeprowadzonych kontroli przez ekodoradców	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023 r.
1	Częstochowa	147	601	630	555	2	19
2	Koziegłowy	3	11	12	8	11	15
3	Krzepice	10	22	20	20	5	15
4	Miedźno	9	42	31	25	2	4
5	Opatów	3	28	11	10	10	10
6	Poraj	8	78	78	32	32	47
7	Pozostałe gminy	187	902	723	921		
	SUMA	367	1 684	1505	1 571	62	110

Tabela 5-3: Zestawienie kontroli przeprowadzonych w subregionie północnym

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, liczba kontroli przeprowadzonych w Subregionie Północnym w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- w 2023 roku przeprowadzono 1 571 kontrole
- w 2022 roku przeprowadzono 1 505 kontrole
- w 2021 roku przeprowadzono 1 684 kontrole
- w 2020 roku przeprowadzono 367 kontrole

W ramach swojej działalności, ekodoradcy projektowi przeprowadzili 62 kontrole w 2022 roku oraz 110 kontroli w 2023 roku w celu monitorowania przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.

Rysunek 5-3: Liczba kontroli przeprowadzonych przez gminy oraz przez ekodoradców w subregionie północnym

5.4 Subregion zachodni

lp.	Miasto/ gmina	Liczba przeprowadzonych kontroli				Liczba przeprowadzonych kontroli przez ekodoradców	
		2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2022 r.	2023r.
1	Godów	3	2	15	15	5	18
2	Gorzyce	40	188	190	96	8	10
3	Jastrzębie-Zdrój	274	360	957	1 121	0	0
4	Krzanowice	16	52	42	28	0	4
5	Krzyżanowice	9	19	36	14	0	0
6	Lyski	53	33	113	75	0	0
7	Marklowice	0	2	3	10	0	0
8	Mszana	15	2	48	39	3	11
9	Nędza	11	11	17	15	26	34
10	Pietrowice Wielkie	0	0	10	20	6	18
11	Racibórz	702	40	126	60	0	0
12	Radlin	33	258	315	140	0	0
13	Rybnik	337	1 956	7 810	6 016	45	0
14	Rydułtowy	61	191	460	282	7	106
15	Świerklany	17	150	24	20	0	0
16	Wodzisław Śląski	71	295	455	230	9	18
17	Żory	96	250	92	222	13	23
18	Pozostałe gminy	163	258	447	340		
	SUMA	1 901	4 067	11 160	8 743	122	242

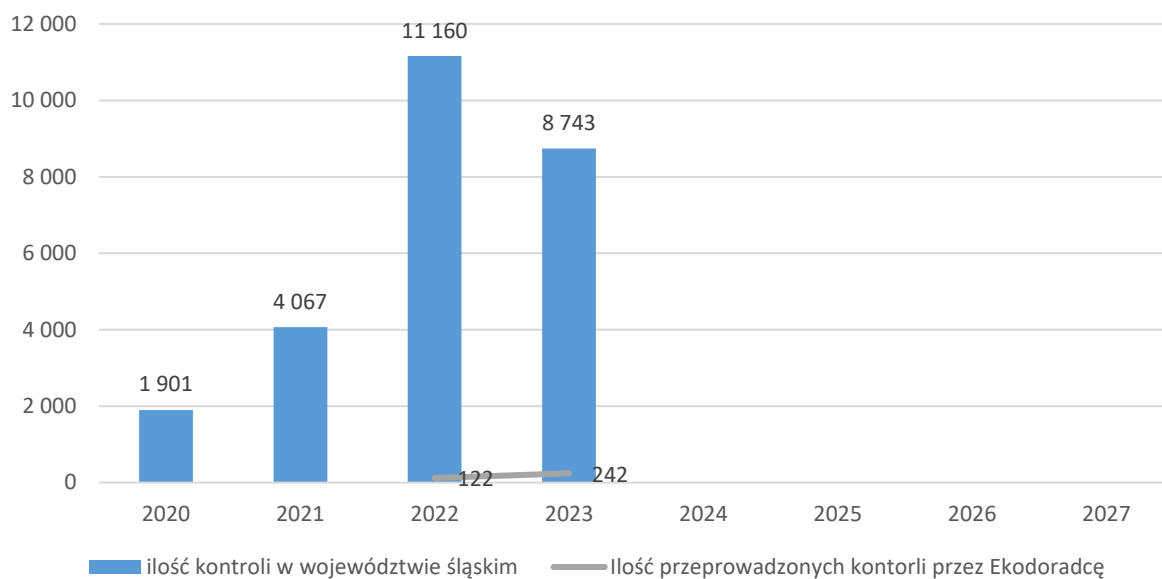
Tabela 5-4: Zestawienie kontroli przeprowadzonych w subregionie zachodnim

Według danych pozyskanych ze sprawozdawczości POP, liczba kontroli przeprowadzonych w Subregionie Północnym w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

- w 2023 roku przeprowadzono 8 743 kontrole
- w 2022 roku przeprowadzono 11 160 kontrole
- w 2021 roku przeprowadzono 4 067 kontrole
- w 2020 roku przeprowadzono 1 901 kontrole

W ramach swojej działalności, ekodoradcy projektowi przeprowadzili 122 kontrole w 2022 roku oraz 242 kontroli w 2023 roku w celu monitorowania przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.

Liczba przeprowadzonych kontroli w subregionie zachodnim

Rysunek 5-4: Liczba kontroli przeprowadzonych przez gminy oraz ekodoradców w subregionie zachodnim

6. Aktualizacja „Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego” w 2023 roku.

W dniu 20 listopada 2023 roku Sejmik Województwa Śląskiego przyjął aktualizację Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego (uchwałą nr VI/62/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego). Ta aktualizacja jest kontynuacją programu przyjętego uchwałą Nr VI/21/12. Działania przewidziane w Programie ochrony powietrza mają na celu minimalizację emisji zanieczyszczeń do powietrza w województwie śląskim. Obejmują one między innymi:

- Modernizację systemów grzewczych: Priorytetem jest zastąpienie niskosprawnych urządzeń grzewczych siecią ciepłowniczą, odnawialnymi źródłami energii (OZE) lub urządzeniami opalonymi gazem. Wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe również są brane pod uwagę.
- Edukację i promocję: Program uwzględnia działania edukacyjne i promocyjne, aby zwiększyć świadomość mieszkańców i zachęcić ich do ograniczenia emisji.
- Kontrolę i monitorowanie: Działania kontrolne pomagają w egzekwowaniu przepisów i monitorowaniu postępów.

7. Wnioski końcowe

W latach 2020-2023 można zaobserwować znaczący wzrost wymiany starych źródeł ciepła na nowe i bardziej efektywne. Wymiana niskosprawnych kotłów na nowe, spełniające normy, jest kluczowym elementem procesu modernizacji i poprawy efektywności energetycznej. Dzięki temu, mieszkańcy, którzy podjęli się tej inwestycji, nie tylko byli w stanie obniżyć koszty eksploatacyjne, ale także przyczynić się do użytkowania bardziej efektywnej i ekologicznej energii cieplnej, a tym samym realnie wpłynąć na poprawę, jakości powietrza w województwie śląskim.

Jednym z kluczowych działań w tej dziedzinie jest rosnąca popularność odnawialnych źródeł energii (OZE). OZE, takie jak energia słoneczna, wiatrowa i geotermalna, stały się bardziej dostępne zarówno w sektorze komunalno-bytowym, jak i przemysłowym.

Założona w POP wymiana kotłów jest niezbędna ze względu na wiek, szkodliwość emitowanych substancji i stan techniczny istniejących urządzeń, które stawały się coraz mniej wydajne. Nowe kotły to przede wszystkim optymalizacja wydajności energetycznej, co z kolei pozwoliło na obniżenie zużycia energii oraz kosztów związanych z eksploatacją systemów grzewczych. Dodać należy również, że duże znaczenie ma przebudowa infrastruktury energetycznej pod kątem kogeneracji oraz nowoczesnych systemów ciepłowniczych.

Ekologiczne kotły na paliwo stałe, ciekłe i gazowe stanowią ważny krok w kierunku bardziej zrównoważonego i przyjaznego dla środowiska ogrzewania.

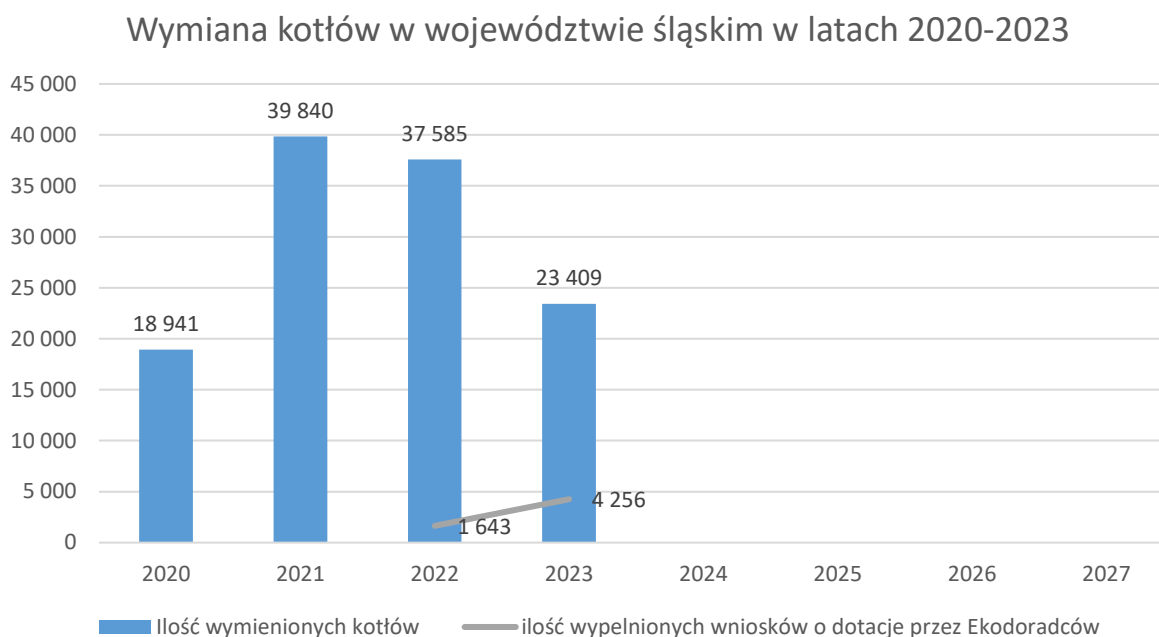
Kotły na paliwo stałe, takie jak kotły na drewno lub pellety, mogą być zautomatyzowane i sterowane zdalnie, co pozwala na efektywniejsze wykorzystanie paliwa i obniżenie emisji zanieczyszczeń. Spalanie pelletów, które są produkowane z biomasy drzewnej lub roślinnej jest procesem neutralnym pod względem emisji, CO₂.

Kotły na paliwo ciekłe, takie jak olej opałowy, mogą być bardziej ekologiczne, gdy są wyposażone w nowoczesne systemy kontroli emisji, takie jak filtry cząstek stałych i katalizatory. Podkreślić należy, że wprowadzenie biopaliw, takich jak biodiesel, może pomóc w obniżeniu emisji gazów cieplarnianych, ponieważ są one często produkowane z organicznych materiałów roślinnych.

Kotły na paliwo gazowe, takie jak kotły kondensacyjne, są znacznie bardziej efektywne w wykorzystaniu gazu niż tradycyjne kotły na gaz, gdyż odzyskują one ciepło z gazów spalinowych.

Należy podkreślić, że na terenie województwa śląskiego w 2022 roku wymieniono **37 585**, natomiast w 2023 wymieniono **23 409** niespełniających norm kotłów. Sumarycznie jest to **60 998**

wymienionych kotłów z założonych w projekcie **149 564**. W ciągu dwóch lat zrealizowano **40,78 %** założonych wskaźników w projekcie. W tym czasie ekodoradcy pomogli w wypełnieniu 1643 wniosków o dotacje do wymiany źródła ciepła w 2022 roku oraz 4 256 wniosków w 2023 roku.

Rysunek 7-1: Wymiana kotłów w województwie śląskim w latach 2020-2023

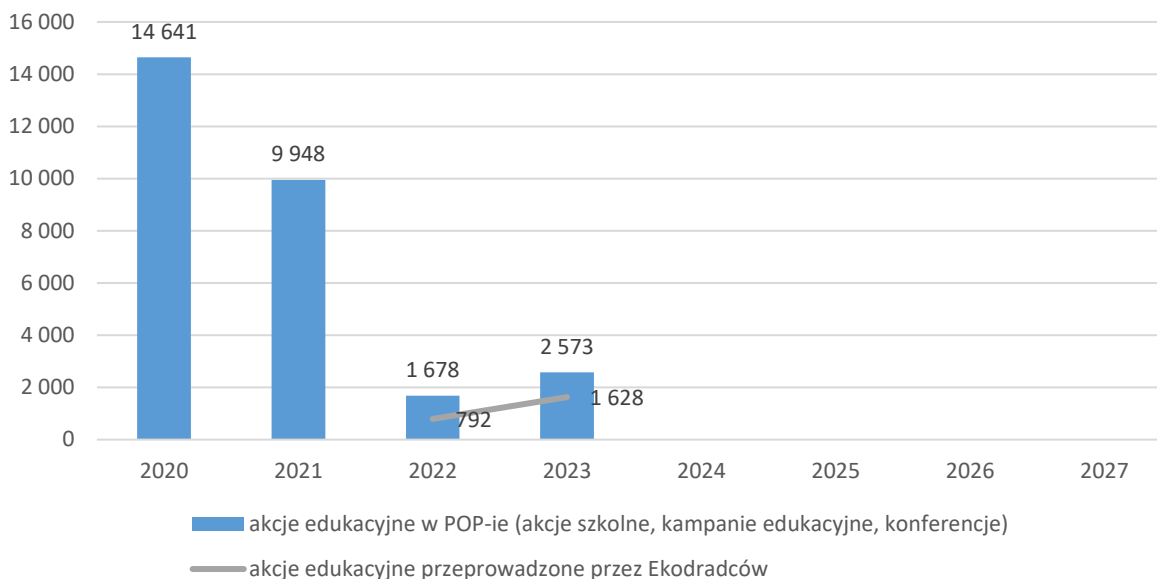
Akcje i wydarzenia promocyjne, stanowiące jedno z działań naprawczych POP, stanowią istotny element poprawy, jakości powietrza. Dzięki ich organizacji podnoszona jest świadomość społeczna w tym zakresie. Informowanie mieszkańców o wpływie zanieczyszczeń na zdrowie, środowisko i jakość życia, może skłonić ich do bardziej świadomych decyzji, takich jak ograniczenie emisji zanieczyszczeń lub inwestycje w ekologiczne technologie.

Prócz inwestycji w źródła ogrzewania, OZE, czy też termomodernizację, działania ekodoradców to także zachęcanie mieszkańców do podejmowania działań proekologicznych, takich jak korzystanie z komunikacji publicznej, carpoolingu, rowerów, czy inwestowanie w pojazdy elektryczne.

Wydarzenia organizowane na terenach szkół, przedszkoli, czy też podczas gminnych pikników, mogą pomóc w budowaniu wspólnot zainteresowanych ochroną środowiska. Takie społeczności mogą wspierać się nawzajem w dążeniu do poprawy, jakości powietrza i propagowaniu ekologicznych praktyk.

W ciągu roku 2022 na terenie województwa śląskiego przeprowadzono łącznie aż 1 678 działań edukacyjnych. W roku 2023 liczba akcji edukacyjnych wzrosła do 2 573. Ekodoradcy zorganizowali 792 wydarzenia związane z ochroną powietrza w 2022 roku. W 2023 roku przeprowadzono 1 628 działań edukacyjnych związanych z ochroną powietrza. Łącznie w ciągu dwóch lat przeprowadzono 2 420 wydarzeń, co stanowi wykonanie na poziomie 64,64% założonych wskaźników (3 744).

Akcje edukacyjne w województwie śląskim w latach 2020-2023

Rysunek 7-2: Akcje edukacyjne w województwie śląskim w latach 2020-2023

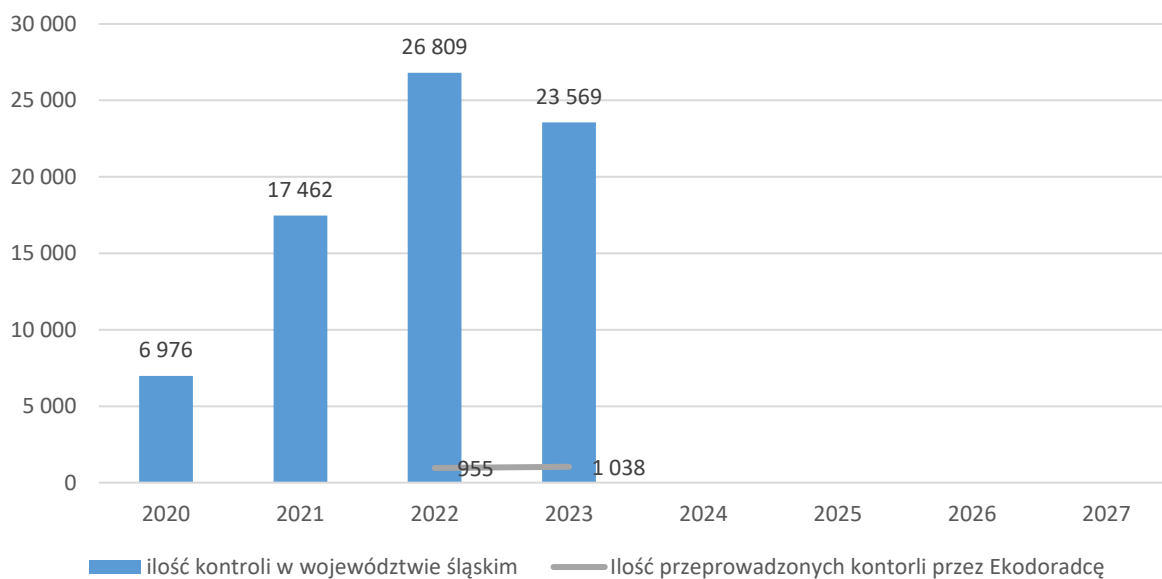
Kontrole przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów są niezwykle istotne i stanowią jedno z działań naprawczych zaplanowanych w POP.

Ograniczenia dotyczące użytkowania paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakaz spalania odpadów mają na celu redukcję emisji zanieczyszczeń powietrza, takich jak pyły, tlenki azotu, tlenki siarki i lotne organiczne związki chemiczne. Wysokie stężenia tych substancji w powietrzu mogą prowadzić do poważnych problemów zdrowotnych, m.in. chorób układu oddechowego, chorób serca, a nawet nowotworów.

Kontrole przestrzegania tych przepisów mogą przyczynić się do obniżenia emisji gazów cieplarnianych i przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Co za tym idzie, ograniczenie spalania nieodpowiednich paliw i odpadów ma bezpośredni wpływ, na jakość powietrza.

Warto podkreślić, że w latach 2022 i 2023 na terenie województwa śląskiego przeprowadzono odpowiednio 26 809 w 2022 roku oraz 23 569 w 2023 roku kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów. Ekodoradcy projektowi przeprowadzili 955 kontroli w 2022 roku i 1 038 kontrole w 2023 roku. Przy założonym w projekcie 4 392 działaniach kontrolnych, w ciągu dwóch lat wykonanie jest na 45,37% wskaźnika.

Kontrole urządzeń grzewczych w województwie śląskim

Rysunek 7-3: Kontrole urządzeń grzewczych w województwie śląskim

Podsumowując powyższe dane ze sprawozdawczości POP oraz sprawozdań z działalności ekodoradców, należy wskazać, że działania założone w projekcie LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit”, realizowane są w sposób zgodny z Programem ochrony powietrza, stanowiąc wsparcie w jego wdrażaniu.